1 శ్రీ

श्रीरामपरमगुरवेनमः

శ్రీగణాధిపతయే నమః పక్షధర్మితావచ్ఛేదకసాహేతుమత్త్వ ప్రయత్కాలీనయావద్విశేష్యవిషయకనిశ్చయస్సామా
నం స్వసమానకాలీనహేతుమత్తానిశ్చయసమానధర్మితావచ్ఛేదకకానుమితిప్రతిబంధకతావిశిష్టధీతద్రూపావచ్ఛిన్న
త్వం పరభిన్నభారత్వం అత్రానుమితిపదం స్వయూహ్యో లంబనానుమితిపరం ఏవం చ ప్రదోషప్రమాణఖిలాదిత్యత్ర
ప్రదధర్మితాఖిలప్రకారకనిశ్చయకాలీనయావద్విప్రాప్యపక్షభూతాభావప్రతియోగినిఖిలతావచ్ఛిన్నవిషయకనిశ్చ
హేతుమత్తా యః తత్సమానకాలీనయావద్బలవాన్ప్రాద ఇతి నిశ్చయః తత్పక్షధర్మితావచ్ఛేదకం యద్ధర్మత్వం తద్ధర్మితావచ్ఛేదకక
పక్షత్వానుమితిప్రతిబంధకత్వం తాదృశనిశ్చయేఽస్తి ఏవం పక్షధర్మితావచ్ఛేదకకహేతుమత్తానిశ్చయః ఘటబోధఖల
వానిత్యాకారకపౌపితత్కాలీనయావద్విప్రాప్యపక్షభూతాభావప్రతియోగిఖిలవత్తావచ్ఛిన్నవిషయకనిశ్చయః తత్స్వ
విశిష్టసమానకాలీనహేతుమత్తానిశ్చయసమానధర్మితావచ్ఛేదకభూతపక్షవృత్తిత్వావచ్ఛిన్నధర్మికపక్షానుమితివిరో
ధిత్వానుమిత్యితి వ్యాప్యపక్షభూతాభావప్రతియోగినిఖిలరూపాత్మ[illegible]లక్షణాపమన్వయః [illegible]పక్షవృత్తిత్వసమా
ప్తదోషప్రామాణికత్వాదేషు ఘటాఖిలవానిత్యాదినిశ్చయసమానకాలీన
బాధనిశ్చయః -

సకాలీన హేతుమత్తానిష్ఠ యుగపత్సమాన ధర్మితావచ్ఛేదకీభూత తద్ఘటితావచ్ఛిన్నధర్మిక వహ్న్యభావనిమిత్త ప్రతిబంధకతా
భావాన్న వహ్న్యభావవద్వృత్తిరితి వ్యాప్తిః తత్ర ప్రథమ ద్వితీయ సామాన్యపదానుపాదానే ఘటలవానితి నిష్ఠయకాలీన ఘటో వహ్న్య కు
భావవద్వృత్తివిషయక నిష్ఠయః తత్కించిత్సమాన కాలీన హేతుమత్తానిష్ఠయ ధర్మితావచ్ఛేదకీభూత తత్ప్రతియోగితావచ్ఛిన్నధర్మిక
వహ్న్యభావనిమిత్త ప్రతిబంధకతా ఘటితా వహ్న్యభావవద్వృత్తిత్వాభావ బాధ ఇతి వ్యాప్తిరితి తత్ సామాన్య పదం ప్రథమం
తథా చ తాదృశ నిష్ఠయ సామాన్యం తద్ఘటితఘటో ఘటవానితి నిష్ఠయకాలీన వహ్న్యభావవద్వృత్తివిషయక నిష్ఠ
యత్కించిత్సమానకాలీన హేతుమత్తానిష్ఠయ ధర్మితావచ్ఛేదకీభూత తద్ఘటితావచ్ఛిన్నధర్మిక వహ్న్యభావనిమిత్తప్రతిబం
ధకతాప్రభావాన్న ప్రామాణ్యం బాధ ఇతి వ్యాప్తిః తత్ర ద్వితీయ సామాన్యపదానుక్తౌ తత్ర హ్రదాదివ్యాప్తిః ఘటో ఘటవాని
తి నిష్ఠయకాలీన వహ్న్యభావవద్వృత్తివిషయక నిష్ఠయ యత్కించిత్సమానకాలీన హేతుమత్తానిష్ఠయ సమానధర్మితావచ్ఛే

పక్షీభూతపర్వతో వహ్నిగ్రధూమవాన్ ప్రమేయవాన్ ఇతి సమూహాలంబనానుమితివిరోధితావదనాద్వితీయశేషమానసప్ర

త్యక్షబాధవిషయకనిశ్చయస్య పక్షేతి ధర్మితావచ్ఛేదకప్రకారకనిశ్చయస్య మానసకాలీనహేతుమత్తానిశ్చయాద్ధర్మితావచ్ఛే

దకీభూతపర్వతత్వావచ్ఛిన్నధర్మితాకకేవలపర్వతో వహ్నిమానితి తద్భిన్నయితం ప్రతి అవిరోధిత్వాదతివ్యాప్తిః పరామర్శాద్యను ..

మానవహ్నిరితి తత్ర ధూమాభావవద్వృత్తి వహ్నిరూపకప్రకారకానిషయకశేషమానసప్రత్యక్షే [illegible] ధర్మితావచ్ఛేదకావచ్ఛేదేన నిశ్చయ

౨ [illegible] సమూహాలంబనానుమితివిరోధిత్వాత్తత్ర లక్షణసమన్వయః [illegible] నన్వేవం [illegible] పక్షతావచ్ఛేదకావచ్ఛేదేన విశి

ష్టవిషయకనిశ్చయస్య ధర్మితావచ్ఛేదకతద్ధేతుమత్తానిశ్చయకాలీనపర్వతో [illegible] వహ్నివ్యాప్యధూమాభావవత్ప్రతియోగి బల

[illegible] ప్రకారకం [illegible] విషయకనిశ్చయసామానాధికరణ్యేన [illegible]

మత్తానిశ్చయకాలీననిశ్చయస్య పక్షధర్మితావచ్ఛేదకమానసకాలీననిశ్చయస్య [illegible] తావదతః కాలీనాం

ష్ట హేతుమత్తా

యత్ర నిశ్చయోత్తరయావంతః

తం యద్రూపావచ్ఛిన్నవిషయకనిశ్చయవిశేషణం తద్రూపావచ్ఛిన్నధర్మితావచ్ఛేదకహేతుమత్తానిశ్చయస్య మానసకాలీనయా

ద్యస్య విశిష్టవిషయకోయాం యథా వదం తథా తత్ప్రతిబంధకం తత్ర మానసకాలీనహేతుమత్తానిశ్చయస్య మానసధర్మితావచ్ఛేదకవిశిష్ట

విషయకాసంభవః నను తాత్పర్యాంశానుపాదానే ప్రమాణలక్షణవత్ధర్మితావచ్ఛేదకవత్తాలాదితత్పత్రలక్షణవత్ధర్మితావచ్ఛేదకీన

వహ్నివ్యాప్యభూతాభావప్రతియోగిత్వలక్షణాంశానుపాదానే విషయకనిశ్చయస్య తద్విశిష్టమానసకాలీనహేతుమత్తాని సాధ్యాంశ

ఉక్తేరితి శ్చయస్యప్రతిబంధకత్వమసంభవః ఏవం వహ్నిమానితి తత్ర వహ్నేస్తద్వత్తాప్రతియోగితాసంబంధేన వహ్నేర్హేతుత్వసంయోగే

తా తత్ర సంయోగసంబంధావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకాభావత్వావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాసంబంధేన వ్యాప్తియోగవహ్నిత్వే

నిష్ఠప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వాత్ తత్ర లక్షణాసంగతిః వహ్న్యభావవద్వృత్తి వహ్నిరూపవ్యభిచారవిషయకనిశ్చయస్య ప్రతిబంధకత్వ

ప్రతియోగితాసంబంధేన వహ్నిప్రకారకత్వనియమేన తత్ర నిశ్చయస్య మానసకాలీనహేతుమత్తాని

శ్చయస్యప్రతిబంధకత్వాత్ ఏవం తం యోగత్వవిశిష్టం తదభావశత్వాదితత్ర సంయోగేన శక్తత్వవిశిష్టం తదభావత్వ

తాయాంశమవాయెనరక్తత్వం హేతుః తత్ర సంయోగసంబంధావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకరక్తత్వవిశిష్ట సందాభావ
తత్ సమవాయసంబంధేన వృత్తి యత్ర [illegible] త్వం తత్ర ఘటాదౌ [illegible] లక్షణాసంగతి [illegible] రక్తత్వవిశిష్టసందాభావవ వ్యాప్తిత్వ
క్తత్వం [illegible] విషయకానిష్ఠ్యయ ఘటాదౌ సందాం [illegible] వాయెనరక్తత్వప్రకారక [illegible] యవెన తాదృశనిష్ఠ యస్యా
సత్త్వసమానకాలీనహేతుమత్తానిష్ఠ్యయ ఘటాదిప్రసిద్ధిః న [illegible] దాదౌ వలవ [illegible] కాలీన [illegible] మానత [illegible] వలవ [illegible] కాలీ
నవ [illegible] వవ [illegible] వంద్ర [illegible] తాద్వృత్తిః బాధనిష్ఠ్యయ [illegible] ప్రతియోగి [illegible] సమానకాలీనహేతుమత్తా
నిష్ఠయ ధర్మితా ధర్మితావచ్ఛేదక [illegible] ధర్మి [illegible] నుమితి విరోధి [illegible] తః [illegible] వ్యాప్తిమన్న
[illegible] సమానకాలీనహేతుమత్తా నిష్ఠ్యయ ధర్మితావచ్ఛేదక [illegible] నుమితి [illegible] విరోధి [illegible] బాధనిష్ఠయ
[illegible] మానకాలీనహేతుమత్తా [illegible] విషయక [illegible] నిష్ఠయ [illegible]
[illegible]

శ్రీః

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

సాంప్ర।

స్వభిన్నత్వేనాలంకరణం దేయం । అన్యథా హ్రదో జలవద్ధ్రదకాలీనవహ్నిమాన్ధూమాదిత్యత్ర జలవద్ధ్రదకాలీనవహ్నివ్యాపకీభూతాభా-
వప్రతియోగి జలత్వావచ్ఛిన్నవిషయకనిశ్చయవిశిష్టస్వభిన్నహేతుమత్తానిశ్చయకాలీనస్య విశిష్టధర్మితావచ్ఛేదకహేతుమత్తానిశ్చయ
కాలీనాహార్యాద్వహ్న్యభావవిషయకనిశ్చయస్య సామాన్యాంతర్గతతయా తత్సమానకాలీనస్వభిన్నహేతుమత్తానిశ్చయస్యాప్రసిద్ధ్యా తథా
వ్యాప్తిదుర్గ్రహత్వాపత్తేః । హేతుతావచ్ఛేదకసంబంధేన వహ్న్యభావవాన్జలవానితి నిశ్చయకాలీనవహ్నివ్యాపకీభూతాభావప్రతియోగి జలత్వావచ్ఛి-
ని న్నవిషయకనిశ్చయస్య విలక్షణనిశ్చయసామాన్యాంతర్గతతయా తత్సమానకాలీనహేతుమత్తానిశ్చయధర్మితావచ్ఛేదకీ-
భూతవహ్న్యభావావచ్ఛిన్నధర్మికవహ్న్యభావవాన్ధూమ ఇతేరప్రసిద్ధ్యా కాలీనాంతర్భావాదాదౌ పక్షసంబంధో హేతుమానయమేవ న తు సాధ్యవహ్నిమాను
౬ మితి ధర్మితావచ్ఛేదకో యత్ర ధర్మితావచ్ఛేదకహేతుమత్తానిశ్చయకాలీనత్వం యోగ్యత్వవిశిష్టవిషయకనిశ్చయాదాపత్తేః
తథా చ వహ్న్యభావవాన్వహ్నిమానితి ధర్మితావచ్ఛేదకతాఽభావాత్ వహ్న్యభావధర్మితావచ్ఛేదకజలప్రకారకనిశ్చయస్యాపి ధర్మి-
తావచ్ఛేదకహేతుమత్తానిశ్చయపదేన ధర్మసమవాయితత్త్వాదికనిశ్చయధర్మితావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నవిషయకవహ్న్యను

మితి రస్ప్రసిద్ధావవి నక్షేత రితి తా బళం ఏవమపి యత్ర వహ్న్యభావవాన్ జలవాన్ ప్రదేశః జలవానితి నిష్ఠయోర్హ్రదం వహ్ని వ్యాప్య

ర్భావాభావప్రతియోగి జలత్వావచ్ఛిన్న విషయతా నిష్ఠయః తన్నిష్ఠ విశేష్యతాసు మితి ధర్మితావచ్ఛేదకీభూత

౨ హ్రదత్వావచ్ఛిన్న ధర్మిక జల ప్రకారక నిష్ఠయ నహూం నకాంశే నత్వే నతాధ్యాశనిష్ఠయ నిరూపితాం నాప్యంశేన [illegible]

[illegible] తయోరంతాధ్యా ~~[illegible]~~ నిష్ఠయ కాంశే నహేంతు మత్త్వానిష్ఠయ ధర్మితావచ్ఛేదకతా వ్యాపక ధర్మితావచ్ఛేదకతా

నుమితే రస్ప్రసిద్ధ్యాపత్తిం ఇవతాదవహిత్వాత్ ఉనవసా వ్యాపకత్త్వానిష్ఠయ ధర్మితావచ్ఛేదకతావచ్ఛిన్న విశేష్యతా

కహేంతుమత్త్వానిష్ఠయ హేతీనయో ద్వ్యాశ విశిష్ట విషయతా నిష్ఠయోర్నాన్యాన్యం కృకమాన్ కాంశేన

హేంతుమత్త్వానిష్ఠయ ధర్మితావచ్ఛేదకతావచ్ఛిన్న ప్రకార్యాదిత్యనుమితి ధర్మితావచ్ఛేదకతా వ్యాపక ధర్మితా

వచ్ఛేదకతానుమితి నామానుపపత్తి రిత్యాశంక్య [illegible]

తో.పే.౧

శ్రీ [illegible]

సం॥ శ్రీ॥

తద్ధర్మితావచ్ఛేదకత్వావచ్ఛిన్నప్రకారతాశాలిత్వం భావధర్మితావచ్ఛేదకకప్రకారకత్వం ఇతి చేత్ ప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదక
కోటిప్రవిష్టం ఇదం నతు యత్ర పుస్తకాభావవాన్ ఘటాదిః ఇత్యాకారకనిశ్చయోత్తరం ఘటే పుస్తకవత్త్వాభావప్ర
కారకనిశ్చయః తదనంతరం తత్ర పుస్తకాభావవాన్ ఘటః ఇ
౭ త్యాకారకనిశ్చయః తత్ర ధర్మితావచ్ఛేదకేతి యన్నిశ్చయధర్మితావచ్ఛేద [illegible]
కత్వ ... ప్రకారతా ... ప్రతిబధ్యనిశ్చయసమా
నాధికరణేతు ... నిశ్చయధర్మితావచ్ఛేదకతావచ్ఛేదకధర్మితావచ్ఛేదకత్వాభావ ఇతి
తత్ప్రతిబధ్యతా ... ప్రతిబధ్యనిశ్చయ ... పుస్తకాభావవాన్ ... ప్రకారతావచ్ఛి
న్నత్వ ఇతి తత్ప్రకారతా ... ప్రకారకనిశ్చయ ... ప్రకారతా ... ప్రకారత్వే

(శ్రీ॥ [illegible]
[illegible]

పుత్రవత్త్వప్రకృతత్వాన్నిష్ఠం యత్ప్రతిబంధకవిరహాంతర్జ్ఞానత్తు తిబద్ధతాఖ్యాంతర్జ్ఞానయోరభేదాన్
పిపాతద్వ్యత్వాసంవతత్త్వేదితి తత్ర యాదృశవిష్ఠయ తనిశ్చయ సంశయ త్వం తద్ధర్మావచ్ఛేద
[illegible] విశేష్యతాకబోధం తత్తన్నిష్ఠం యసమానకాలీనత్వే విశేష్యైవ పక్షతాంశావాన్[illegible]
లవాం [illegible] ప్రకారసత్త్వే పక్షవ్యాప్త్యాదౌ [illegible] లవానిత్యనిశ్చయకాలీనసంశయాదృశవిశేష్యవి
షయక నిశ్చయ సృత్యాదృశవిశేష్యవిషయక నిష్ఠంయ సమానాన్వయం తదుక్తం [illegible]
ప్రమాం [illegible] [illegible] లక్ష [illegible] లావివ [illegible] లక్ష్మీ [illegible] తావత్
వ్యాప్య [illegible] ప్రతియోగి [illegible] యాదృశవిశేష్యవిషయక నిష్ఠంయ [illegible]
[illegible] తావద్విశేష్యతాకబోధం తత్ర [illegible] నిశ్చయసమానకాలీనత్వా

[illegible]

[illegible]

గదా ఖండ౹౹ ౧ యత్జ్ఞాన విశిష్ట విషయక తాప్రత్యక్షే భ్రమత్వా యోగా యత్ప్రా వి శిష్టాభా సత్ప్రత్యక్ష ప్రకారతా ప్రమా యత్ప్రకారతా

కాలీనా నవృత్తి

ఇతి వాచ్యం తజ్జ్ఞానీయ యత్కించిద్విషయక ద్రవ్య విశిష్ట విషయక నిష్ఠ విశేష్యతా ప్రత్యక్షత్వా వచ్ఛిన్న ఘటల విశిష్ట నవ
త్వాలీన జ్ఞానత్వావచ్ఛిన్న ప్రతియోగి ఘటలత్వావచ్ఛిన్న విషయకత్వా వచ్ఛిన్న నతా ద్రవ్యత్వా ప్రకారకత్వ విషయక జ్ఞా
కర్బ్య నీయ ఘటవృత్తి నత్వ విషయతా ఘట జ్ఞానీయ విషయత్వేన తాదృశ విషయతా కాలీన జ్ఞాన వృత్తి తాదృ
౨ శజ్ఞానత్వావచ్ఛిన్న విషయక జ్ఞానే ఏతత్ సమవాయ సంబంధావచ్ఛిన్నాధికరణ ఘటవత్తా విషయక కాలీన జ్ఞా
నత్వావచ్ఛిన్న ప్రతియోగి ఘటలత్వావచ్ఛిన్న విషయక నిష్ఠ విషయక సంబంధావచ్ఛిన్నాధికరణ ప్రకారక ఘ
మితి ప్రతియోగిత్వ తత్కాలీన ఘటత్వావచ్ఛిన్న తత్తన్నిష్ఠ కాలీన యోగ్య విశిష్ట విషయ
కత్వ ప్రయుక్త సంబంధావచ్ఛిన్నాధికరణ ఘటల తత్తన్నిష్ఠ కాలీన అభావ ప్రకారక వి
షయక నిష్ఠ యత్ప్రకారక కాలీన ఘటత్వ నిష్ఠ యత్ప్రయుక్త విషయత్వ సంబంధ ఇతి చేన్న

తస్య తత్ప్రదత్వస్వామినాధికరణం శాబ్దవత్త్వ భూసులుతిప్రతిబంధిమోక్షత్వా దశోధ కంశాభిజ్ఞ వాష్పష్టునవాన్తివి
తివాచవం శిద్ధమిస్తావచ్ఛేదకహేతుమత్తా నిష్ఠయ వదిన త్రింబద్ధమనవిశిష్టా యాహేతుతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నప్రకారతా
తావ్యనిష్ఠప్రకారతాశాలినిష్ఠయ త్వవితివశీత తావత్త్రింబద్ధమ సప్రతిష్ఠి వంబస్తావచ్ఛిన్న విశేష్యతాని యావి తవ్యప్రష్ఠి
పక్షహేతుప్రతియోగితాహేతుతావచ్ఛేదకసంబంధావచ్ఛిన్నత్త్వైతదుభయసంబంధేన తన్మాత్రప్రదత్వస్యాం
నాధికరణంతోభవసబలిఉత్తరనిష్ఠయుబలతావచ్ఛిన్నప్రకారతాయాం ప్రదత్వ సభ్రావావచ్ఛిన్నాయావితత్త్వసంబంధేన ౨ శేషు
~~[illegible]~~ తైవిష్ఠసాధ్యకహేతుప్రతియోగికసంబంధావచ్ఛిన్న తత్ర తాపన్నినియుక్త తాభయసంబంధేన త్రింబద్ధమవిశిష్ట
మితి ప్రదత్వస్వామినాధికరణంతోభవసబలి వత్తావినిష్ఠయ కాలేవలి నాదాశంక్యా స్ఫయకనిష్ఠయమాదాయ నేదోషః అలుతద
వ్యభిచారిత్వమిత్యావచ్ఛేదకత్వం ప్రదత్వసాధ్యకహేతుబలప్రతియోగికసంబంధ యానసంబంధేన బలప్రకారతానిష్ఠయ [illegible] ప్రా

వ్యా| సాధ్య|

మానత్వే తాదృశనిశ్చయకాలీనసాధారణ్యవిషయకనిశ్చయస్య మానకాలీనహేతుమత్తానిశ్చయధర్మితావచ్ఛేదకత్వప్రతిబంధకత్వ

స్వరూపమిత్యావశ్యకమితి మానసనిశ్చయవిశిష్టతావచ్ఛేదకాకారతా సాధ్యాభావవిశిష్టతా నియామకత్వస్యాభావత్వే విశిష్ట

తయా నివేశః సమానధర్మితావచ్ఛేదకకహేతుమత్తానిశ్చయ ప్రతియోగ్యనిశ్చయవిషయకనిశ్చయస్య సాధ్యాభావాభావ

తావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నప్రకారతానిరూపితవిశేష్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నవిశేష్యతా సాధ్యాభావమితి విశేషాదితి వాచ్యం తద్ధర్మ

నిశ్చయత్వాదిత్యాదానమితి విశ్వయధర్మవిశిష్టవిషయకనిశ్చయత్వం యాదృశవిశిష్టవిషయకత్వాపాదకత్వే తద్విషయ

తాయాం నియతత్వేన వ్యాప్యవిశిష్టవ్యాప్తిత్వానాప్తిమాత్రవ్యాప్యత్వానుపపత్తేః ప్రతియోగితావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నాభావ

త్వాదితి నిరుక్తప్రకారతానిరూపితవిషయతాశాలిత్వాదయమితి ప్రతిబంధకతాపాదకత్వ వ్యాపకత్వేః యాదృశవిశిష్టవిషయ

కత్వాదిత్యాదివిశిష్టవిషయతానిరూపితవిశిష్టతావచ్ఛేదకహేతుమత్తాప్రకారకసాధ్యాభావనిశ్చయవిరహకాలీనబ

వాపత్తేః ~~[illegible]~~ సాధ్యతావచ్ఛేదకహేతుమత్తాప్రకారకత్వవిశిష్టయాదృశ

విశిష్టే విషయతావ్యాప్యీభూతవిషయతాశూన్యత్వం నివేశనీయం ధర్మితావచ్ఛేదకత్వే హేతుమత్త్వనిష్ఠయోర్ద్వయోర్ద్వయ
విషయతానిష్ఠం యదవ్యాప్యీభూతవిషయతాశూన్యత్వం సంబంధావచ్ఛేదకత్వ ఇతి వ్యాఖ్యేయం సాధ్యధర్మితావచ్ఛేదకత్వే హేతుమ
త్త్వవిషయతాత్వవిశిష్టయోర్ద్వయోర్విశిష్టవిషయతాయోః ఘటితో బలవానితి నిష్ఠయోః కశ్చిత్ అసాధారణ్యవిషయతః
విశిష్టే ప్రమేయవాచ్యవానితి నిష్ఠయోర్ద్వయోః సాధారణ్యవిషయతాత్వవిశిష్టప్రకారకత్వం ప్రత్యేకం బలవత్వవిశిష్ట సద్దృటి
విషయతాయోః బలవద్విశిష్టవిషయతాయాస్తు అభావస్యతాపి అప్రామాణ్యనిర్ణయత్వం హేతుమత్ప్రకారతానిరూపిత
విశేష్యతాసు తాదృశవిశిష్టవిషయతాత్వవ్యాప్యత్వఘటితాభావీభూతాభావత్వావచ్ఛిన్నత్వావిశిష్టధర్మితావచ్ఛేదకత్వే హేతు
మత్త్వనిష్ఠయోర్ద్వయోర్విశిష్టవిషయతాయోః అసత్తాయాం సంబంధావచ్ఛేదకత్వే హేతుమత్త్వనిష్ఠయోః సాధ్యధర్మి
తావచ్ఛేదకాయాః యత్ప్రమేయత్వం తత్తద్ధర్మావచ్ఛిన్నవిశేష్యతానిరూపితహేతుప్రకారకత్వావ్యాప్యవిశిష్టతాయోర్ద్వయోర్విశిష్ట

ఘనబంధ్రు ।

కౌబత్రు షట్తొంబలాం

షయకత్వావచ్ఛేదికాయా విషయతాయా తత్ప్రకారకత్వసత్తత్త్వజ్ఞానే విశేషణే బాధితగౌరవం హేతౌ బాలవాని తాదృశమూకాలంబ

నిశ్చయశాలిన
కయాదృశవిశిష్టవిషయకనిశ్చయసత్త్వేనాగృహీతాకాలనహి తత్ర నిశ్చయధర్మితావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నధర్మికానుమానమితి

తృప్యాదికప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదికా తాదృశనిశ్చయధర్మితావచ్ఛేదకధర్మితావచ్ఛేదకతాకానుమితిత్వావచ్ఛిన్నత్వం వచ్ఛేదక

నప్రతిబధ్యతాయాం నిశేశవతివిరం తుధర్మితావచ్ఛేదకతాకతాయాం తత్ర నిశ్చయస్య తాలన యాదృశవిశిష్టవిషయ

కనిశ్చయత్వం ... సాకాలేనహి తు తత్ర నిశ్చయధర్మితావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్న విశేష్యకత్వానుమితిత్వావచ్ఛిన్న

తాదృశవిశిష్టత్వం వచ్ఛిన్నాకారత్వం వ్యాప్యత్వం తాదృశానుమితి నిశ్చయ ప్రతియోగితానవచ్ఛేదకత్వం రూపం ప్రావ

చ్ఛేదకతా బధ్యనిరూపిత ప్రతిబధ్యత్వసంబంధావచ్ఛిన్న తద్గతా తాదృశవిషయతా వలంబనాత్ ప్రాయుయ తత్ర నిశ్చయస్య

తన్న ... యకనిశ్చయస్య నిరూపిత ప్రతిబధ్యత్వసంబంధేన ... వ్యాప్యసాధ్యతాయా

మానిత్వే ప్రత్యక్షానుమిత్యుభయ తాపత్తౌ తాదృశనిశ్చయే తాదృశానుమితిత్వావచ్ఛిన్నం ప్రతి నిశ్చయస్య [illegible] త్వాత్
సుపాదానే పక్షే ఘటే బలవద్ధకాలీనవహ్నివ్యాప్యాలోకాదితత్ప్రత్యక్షబలవద్ధకాలీనవహ్నివ్యాప్యవత్తద్రూపాబాధే [illegible] నాత వ్యాప్తి
తేః ఆద్యే బాధవిషయకనిశ్చయస్య మానస్యాతత్వసత్త్వ [illegible] బలవానితి నిశ్చయకాలీనసత్ప్రతిపక్షవ్యాపకాలీన హేతు
మత్తానిశ్చయం ధర్మితావచ్ఛేదకీభూతఘటత్వే వహ్నిధర్మిక [illegible] వహ్నిసమితౌ [illegible] ప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకసంబంధేన అ
[illegible] ప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకసంబంధేన తాదృశానుమితిత్వావచ్ఛిన్నం ప్రతి [illegible] ప్రతిబంధకత్వ
తాత్పర్యానిశ్చయే [illegible] ప్రయోజనాభావాత్ ప్రత్యక్షబలవద్ధకాలీనవహ్నివ్యాప్యాలోకాదితత్ప్రత్యక్షబలవద్ధకాలీనవహ్నివ్యాప్య
[illegible] ప్రతియోగితావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నవహ్నివ్యాప్య [illegible] ప్రతియోగితావచ్ఛేదకసంబంధేన వహ్ని [illegible]
యోగిత్వసంబంధేన వ్యాప్తి [illegible] ప్రతియోగితా [illegible] వహ్నివ్యాప్యవద్రూప [illegible] ప్రతియోగితా [illegible] పక్షే [illegible] వ్యాప్తి [illegible]

ర్షాత్ నాంతానుపాదానే వినా వ్యాప్తిః తాదృశనిశ్చయ [illegible] సాధ్యనిశ్చయ [illegible] ప్రత్యక్షాదిరూపే తత్ప్రతిబంధకతాశంకా [illegible] తాదృశానుమితి [illegible] తాదృశ
తత్త్వావచ్ఛేదకతాయా బుద్ధిస్తు సాధ్యాప్రసిద్ధ్యంశే సమానకాలీన [illegible] సంశయ [illegible] దక్షాదాలీన
ఉలానితత్త్వప్రవర్తికా [illegible] తాదృశప్రతియోగి త్వలే అతివ్యాప్తిః పక్షధర్మతా [illegible] తుమత్తా నిశ్చయ [illegible] సత్వేన్నస్త్వ
దన్వయసహానకాలీనహేతుమత్తా నిశ్చయ పక్షధర్మతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్న పక్షధర్మతా [illegible] పక్షధర్మతావచ్ఛేదకతాయా ని
౧౦ యత్తానుమితి [illegible] ప్రతిబంధకతాయాం [illegible] [illegible] [illegible] వదవ్యాప్తిరూపే
[illegible] అతివ్యాప్తి [illegible] అనుపపత్తిలక్షణే [illegible] పక్షధర్మతావచ్ఛేదకవిశిష్ట [illegible] విరుద్ధత్వంని
వేశనీయం [illegible] తద్విశేషణె [illegible] ప్రతిబంధకావచ్ఛేదకాలీన [illegible] సంశయ [illegible] దక్షాలీనబలా [illegible] ప్రత్యక్ష [illegible]
[illegible] తాదృశప్రతియోగి [illegible] అతివ్యాప్తి [illegible] ఇతి పక్షధర్మతావచ్ఛేదక [illegible] బుద్ధింప్రతి పక్షధర్మతావల

ప్రకారకనిష్ఠవిషయవిశిష్ట జలత్వమన్యత్ర వహ్ని వ్యాప్యవృత్తితాభావప్రతియోగిత్వప్రకారకనిష్ఠవిషయత్వేన ప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకతాప్రకారక
తావ్యాప్యవిశిష్టప్రకారప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకత్వాత్ తత్రావిత్తివాచకం హ్రదోవహ్నిమద్వ్యవహారలెనవహ్ని వహ్ని జలవద్వ్యవహారలెనజలాదితవ
త్వవహ్ని వ్యాప్యవృత్తితాభావప్రతియోగిజలవద్వ్యవహారలెనజలోపి ౧ నా ధూమం ద్రవ్యవిషయతా భిన్నా నిరుక్తప్రమిత్తిం నిరూపిత
వద్వ్యవహార్యవిశిష్ట నిరూపితభిన్నాని నిరూపితాపత్తితావ్యాప్యం నిరూపితత్వం ౧ వ్యాప్యవృత్తి త్వా భిన్నత్వం వ్యాప్యవృత్తి యదవిశిష్ట నిరూపితత్వ
విరోధిత్వం తద్వ్యాప్యవిహావహ్ని నివేశనీయః ఏవంచయథా తావ్యాప్యనిరూపితం తావత్ హ్రదోవహ్నిమద్వ్యవహారలెనవహ్నిమాన్ జల
వద్వ్యవహారలెనజలాదితవత్త్వలక్షణాసంగతిస్తథా హ్రదోవహ్నిమద్వ్యవహారలెనవహ్నిమాన్ జలవద్వ్యవహారలెనజలాదితవత్త్వవహ్ని
వ్యాప్యవిశిష్టతాభావప్రతియోగిత్వాత్ అతివ్యాప్తి మన్తవ్యం ౧ హేతుమతి నిరూపితతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నవిషయతానిరూపితవ్యాప్తి
వత్త్వం వలనుమితినిష్ఠప్రతిబంధకతాయాం నివేశనీయత్వేన హ్రదోవహ్నిమద్వ్యవహారలెనవహ్నిమాన్ జలవద్వ్యవహారలెనజలా

[illegible]

[illegible]

౧౧ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

సంధ్య॥

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

పిత హేతు [illegible] సంబం ధేన తథా [illegible]
[illegible] తి యో [illegible]
[illegible] ప్రతిబంధక [illegible] సంబంధేన [illegible]
[illegible]
[illegible] సంబంధేన [illegible] యసంబంధేన [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] సంబంధేన [illegible] ప్రతిబంధక [illegible]

సం॥

బంధేన తాదృశానుమితివిశిష్టతోపభావాత్ నిరుక్తోభయసంబంధేన అనుమితివిశిష్టవత్త్వమితి యథాశ్రుతే విశిష్ట
విషయతాకనిష్ఠయత్త్వావచ్ఛేదకత్వం నిరుక్తోభయసంబంధేన ప్రత్యక్షానుమితివిశిష్టవత్త్వమిత్యేతేన ప్రత్యక్షాదావతి
వ్యాప్తిలాదివిశేషత్రయే ఘటేతి చలనానిత్య విశిష్టయకాలీన ప్రత్యక్షావచ్ఛేదకానాం బాధనిష్ఠయకపక్షప్రతిబంధక
౧౨ త్వనిష్ఠయకత్వప్రకారతానిరూపితవిశేష్యతావచ్ఛేదకత్వప్రకారతానిరూపితవిశేష్యతావచ్ఛేదకపక్షప్రకారతావచ్ఛిన్నవిశేష్యతాకబల
త్వప్రకారకనిష్ఠయకాలీనత్వే తదుభయసంబంధేన ఘటాదిమనసత్వేన ప్రత్యక్షానుమితివిశిష్టత్వేన పక్షతావచ్ఛేదకవిషయకనిష్ఠ
యత్వావచ్ఛేదకత్వం నిరుక్తోభయసంబంధేన సాధ్యానుమితి నాతివ్యాప్తిః తథాపి యదీయపక్షతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నప్రకారతానిరూ
పితవిశేష్యతావచ్ఛేదకతాకత్వం తదాశ్రయీభూతో ధర్మః ప్రకృతే యత్ మతే నిష్ఠయతా యథామనసతావచ్ఛేదకతానామసంబంధ
త్వవిశేషణతావచ్ఛిన్నత్వాద్ అతిగౌరవాన్నిరూపితగతి విశేషణానాం ప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకవిషయకనిష్ఠయే బాధితమానసత్వేనమితేన నిరుక్తోభ
యసంబంధేన ప్రత్యక్షపక్షత్వే ఘటాదేః అతిమానసే చలనానిత్యనిష్ఠయకాలీన ప్రతిబంధకత్వావిషయకనిష్ఠయే ప్రత్యక్షానుమా

౨౦ తర్కే — పక్షతావచ్ఛేదకీభూతాభావవత్త్వే యథాశ్రుతే — కాశీపుర

తద్భిన్నమితి నిరూపితవిషయతాసంబంధేన వైశిష్ట్యపర్యాప్త్యనధికరణనిరూపితవ్యాప్తిః సత్త్వసంబంధో భవతీతి ఇత్యాదికల్పనే తద్
త్వస్యానధికరణం తద్భిన్నత్వాద్ ప్రత్యయస్య కాలిక అభావాంశే అవిషయత్వనిరూపిత ప్రత్యక్షత్వం యాదృశం యా తద్వ
నమితి నిరూపిత విషయతాసంబంధేన తద్వదసంబంధేన అవ్యాప్తివృత్తిత్వం తత్ సంబంధావచ్ఛిన్న తత్త్వ
తావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్న ప్రత్యక్ష తాదృశం నిరూపిత విషయతానిరూపిత ప్రత్యక్షత్వావచ్ఛిన్న హేతుతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్న ప్రతియో
గితా హేతుతావచ్ఛేదకసంబంధావచ్ఛిన్నత్వేన విషయసంబంధేన తద్వదవిశిష్ట ప్రత్యక్షత్వం తద్వత్ తథా
తత్త్వాదినా సాధ్యతా. తద్భిన్నత్వాత్ ప్రత్యయకాలిక అభావాంశే విషయతానిరూపిత ప్రత్యక్షతాదృశం తాదృశ విషయకాలిక
విశేషాణాం విషయతా సంబంధేన సాధ్యానుమితివిశేషావచ్ఛిన్న ప్రత్యక్షత్వం మేవేతి నానాధికరణం అవ్యాప్తిరితి చేత్.
విశేషతః ఉక్త ప్రత్యక్షత్వావిశిష్టవిషయతా సంబంధేన హేతుమత్త్వం విశిష్ట ప్రత్యక్షం ప్రామాణ్య తత్ర హేతుః
తత్ప్రత్యయస్య ప్రత్యక్షత్వం ప్రామాణ్యం సంబంధేన తావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్న ప్రత్యక్షత్వం విశేషవిశిష్ట ప్రతియోగితావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్న

గా|| [illegible]||

౧౪

విశిష్టస్య సాధ్యాసమానాధికృతత్వ వ్యాప్యత్వప్రతిబద్ధతా నిరూపిత ప్రతిబంధకతా [illegible] విషయతాసంబంధేన [illegible] యత్ర
[illegible] ప్రతిబంధ [illegible] సంబంధేన [illegible] యత్ర [illegible]
[illegible] విశిష్టతా [illegible]
సాధ్యాసమానాధికృతత్వ వ్యాప్యత్వ ప్రతిబద్ధతా నిరూపిత ప్రతిబంధకతా [illegible] సంబంధేన [illegible] యత్ర [illegible]
[illegible] సంబంధేన [illegible] యత్ర [illegible]
[illegible]
[illegible] సంబంధేన [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ఉక్తప్రతి తాదృశబాధనిశ్చయస్య ప్రతిబంధకత్వే తాదృశజ్ఞానత్వావచ్ఛేదేన సకలనిశ్చయనిష్ఠ బాధ్యతావచ్ఛేదక తాదృశస్య ।
తాదృశబాధ ఉక్తేః తదభావే తథా ప్రత్యక్షవిషయసంబంధప్రతిబంధకత్వేన బాధ ... మతి చేదితి క్రమాత్
... ప్రతీతిం ప్రత్యుక్తం ... సకల ప్రకారక ఉక్తతావచ్ఛేదకం ప్రతిబంధక సకలతావచ్ఛేదకేన సకల ...
... ప్రతిబంధకతా ... విషయతా ... తత్తత్ప్రకారకవిషయతానిరూపితసంబంధప్రతి తాదృశబాధ ...
... తాదృశ ... విషయతాసంబంధప్రతిబంధకత్వ ... తి తాదృశబాధ్యతావచ్ఛేదకత్వం తాదృశ ...
... ఇతి తాదృశ ... విషయతాసంబంధప్రతిబంధకత్వ ... తాదృశ ... మతి ... సంబంధ ... తాదృ
శబాధ ... విశేష్యతాసంబంధేన ... తావచ్ఛేదకతాయాం తత్ప్రకారక ... తాదృశ ...
... తదవచ్ఛిన్న బాధ ... తావచ్ఛేదక ... ప్రకారతా ... తాదృశ ...
... తాదృశ ... తావచ్ఛేదక ... సంబంధ ... తాదృశ ...

౧౪ సాధికరణత్వగ్రహవిరోధిత్వవిశిష్టైవ విరోధినితాదృశబాధస్యాపి వారణాసంభవతీతి కశ్చిత్తన్నాత్యాసమితి తే
హానవిరోధిత్వం ప్రత్యక్షనివిశేషతాదృశబాధే ప్రతివ్యాప్తివారణం స్యాత్ తన్నాత్యాసమితేస్తన్నాత్యాంశే ధర్మితావచ్ఛే
దకత్వనియమాత్ తాదృశవిషయతాశాలిగ్రహరూపసాధ్యాభావాధికరణత్వగ్రహత్వనియమాత్ సాధ్యాభావవ
ద్ధర్మితావచ్ఛేదకత్వనియమాదితి తాదృశసంశయనవధారణస్య ప్రత్యక్షత్వాదౌ యత్ర నయ వాయునసనసపక్షాంశతావచ్ఛేదకా
యినాత్మనేనా హేతుతా తత్ర సాధ్యాభావాధికరణత్వగ్రహావిరోధిత్వస్య బాధసాధ్యాభావాధికరణత్వే బాధరూపవిరో
ధస్య ప్రతిబంధకతాతివ్యాప్తిసంభవేన తాదృశసత్త్వే బాధస్య సాధ్యాభావాధికరణత్వగ్రహావిరోధిత్వం నవిరోధివారణాయ
ముక్తనసనాభావస్యత్వస్య రూపబాధే అతివ్యాప్తి వారణాయ తాదృశవ్యాసముక్తి సాధ్యాభావవిరోధిత్వస్యవనివేశే అతిప్ర
సక్తి అనిత్యదోషాతివ్యాప్తివారణాయ తు అత్ర ధర్మికసత్త్వాద్యత్వగ్రహావిరోధిత్వవిశేషణే నైవ సాధ్యాభావవిరో
ధిత్వవిశేషణే కేవలవిశిష్టహేతువిశేషణవ్యాప్తిమిత్యాహ నైవ విరోధిత్వానిశేషణేనైవ బాధే లక్షణ ప్రసక్తిత్యలమితి

సౌప్తికారణ్యం సంభవతి। శిరోద్వ్యాసు మితశిరాసావిరుద్ధిష్ఠ్య రహితధను కృత్తిత్య సహోచ్చి రూధిష్ఠ్య వేశనం బాంటయుక్తమూవహతి ॥
యూద్య సాంత్రాత్ర సుధపహితేన్మ్యః ప్రయూపేరలాంపనాను మితితర బాంతాం పాద్యగశ్శైలవవర్త్యఢ్ఢి తెన్నప్త్య మోంచనమంతి ॥ ౭ తాళపత్ర
బంధ శ్రీకృష్ణ [illegible] తి బాంధ॥ [illegible] శ్రీకృష్ణ॥